

„Avangardă și experiment: de la estetica negativă la cultura postmodernă”

Drd. Daniel Clinci

Coord. prof.univ.dr. Mircea Martin

Teza intitulată „Avangardă și experiment: de la estetica negativă la cultura postmodernă” studiază transformările care au dus de la estetica avangardelor la condiția culturală postmodernă, înțeleasă mai ales ca experiment. Încercăm, pe această cale, să argumentăm faptul că postmodernitatea își are rădăcinile în estetica avangardelor, pe baza teoriei avangardei a lui Peter Bürger, care susține că aceasta a fost o încercare de a reintroduce artele în practicile sociale. De asemenea, explorăm estetica avangardelor în relație cu opera filosofică a lui Friedrich Nietzsche, statutul operei de artă și literatură în avangardă și postmodernitate, sfârșitul literaturii și artelor așa cum au fost ele înțelese în modernitate, pluralismul și relativismul inerent conceptului de postmodernitate, de unde disoluția noțiunii de „valoare” etc. Exceptând teoria lui Peter Bürger, studiul nostru se fundamentează pe hermeneutica estetică a secolului al XX-lea, cu precădere de la Nietzsche, Heidegger și Gadamer, la Vattimo, Foucault, Lyotard, Habermas, Adorno etc., cu scopul de a furniza o descriere pertinentă a condiției culturale postmoderne. De asemenea, ne concentrăm asupra descrierii culturii postmoderne experimentale ca post-avangardă și nihilism „pozitiv”.

Cuvinte-cheie: avangardă, postmodernitate, experiment, estetică, nihilism.

Bibliografie selectivă

Adorno, Theodor W., Horkheimer, Max, *Dialectic of Enlightenment*, Verso Books, London, 1997.

Adorno, Theodor W., *Teoria estetică*, trad. Andrei Corbea, Gabriel H. Decuble, Cornelia Eșianu, Paralela 45, Pitești, 2006.

Badiou, Alain, *Manifest pentru filosofie*, trad. Andreea Rațiu, Idea Design&Print, Cluj, 2008.

Barthes, Roland, *Romanul scriiturii*, selecție de texte și traducere de Adriana Babeți și Delia Șepețean-Vasilu, Univers, București, 1987.

Baudrillard, Jean, *Simulacre și simulare*, trad. Sebastian Big, Idea Design&Print, Cluj, 2009.

Baudrillard, Jean, *Sistemul obiectelor*, trad. Horia Lazăr, Echinox, Cluj, 1996.

Baudrillard, Jean, *Societatea de consum. Mituri și structuri*, trad. Alexandru Matei, comunicare.ro, București, 2005.

Baudrillard, Jean, *Strategiile fatale*, trad. Felicia Sicoie, Polirom, Iași, 1998.

Benjamin, Walter, *Iluminări*, trad. Catrinel Pleșu, Idea Design&Print, Cluj, 2002.

Bourdieu, Pierre, *Regulile artei. Geneza și structura câmpului literar*, trad. Laura Albușescu și Bogdan Ghiu, Univers, București, 1998.

- Buot, François, *Tristan Tzara – Omul care a pus la cale revoluția Dada*, traducere de Alexandru și Magdalena Boianu, Compania, București, 2003.
- Bürger, Peter, *Theory of the Avant-Garde*, transl. Michael Shaw, foreword by Jochen Schulte-Sasse, University of Minnesota Press, Minneapolis, 2007 (twelfth printing).
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, editura Fundațiilor Regale pentru Literatură și Artă, București, 1941.
- Călinescu, G., *Principii de estetică*, EPL, București, 1968.
- Călinescu, Matei, *Cinci fețe ale modernității*, trad. Tatiana Pătrulescu și Radu Țurcanu, editura Polirom, Iași, 2005.
- Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Humanitas, București, 1999.
- Cernat, Paul, *Avangarda românească și complexul periferiei*, Cartea Românească, București, 2007.
- Cernat, Paul, *Contemporanul. Istoria unei reviste de avangardă*, ICR, București, 2007.
- Codrescu, Andrei, *Ghidul dada pentru postumani*, trad. Ioana Avădani, Curtea Veche, București, 2009.
- Compagnon, Antoine, *Antimodernii*, trad. Irina Mavrodin și Adina Dinițoiu, Art, București, 2008.
- Crăciun, Gh., *Aisbergul poeziei moderne*, Paralela 45, Pitești, 2003.
- Crohmălniceanu, Ov.S., *Evreii în mișcarea de avangardă română*, Hasefer, București, 2002.
- De Duve, Thierry, *Kant după Duchamp*, trad. Virgil Stanciu, Idea Design&Print, Cluj, 2003.
- De Micheli, Mario, *Avangarda artistică în secolul al XX-lea*, trad. Ilie Constantin, Meridiane, București, 1968.
- Deleuze, Gilles, Guattari, Felix, *Kafka. Pentru o literatură minoră*, trad. Bogdan Ghiu, Art, București, 2007.
- Drogoreanu, E., *Influențe ale futurismului italian asupra avangardei românești*, Paralela 45, Pitești, 2004.
- Eco, Umberto, *Interpretare și suprainterpretare*, trad. George Popescu, Pontica, Constanța, 2004.
- Eco, Umberto, *Kant și ornitorincul*, trad. Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 2002.
- Eco, Umberto, *Limitele interpretării*, trad. Ștefania Mincu și Daniela Crăciun, Pontica, Constanța, 1996.
- Eco, Umberto, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, trad. Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 2006 (ediția a doua).
- Foucault, *Ce este un autor*, traducere de Bogdan Ghiu și Ciprian Mihali, Idea Design & Print, Cluj, 2007.
- Freud, Sigmund, *Opere esențiale*, vol.9, “Studii despre societate și religie”, coord. Vasile Dem. Zamfirescu, trad. din limba germană Raluca Hurduc, Roxana Melnicu, George Purdea, Daniela Ștefănescu, Vasile Dem. Zamfirescu, Trei, București, 2010.
- Fukuyama, Francis, *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, trad. Mihaela Eftimiu, Paideia, București, 1992.
- Gablik, Suzi, *A eșuat modernismul?*, trad. Viorel Zaicu, Curtea Veche, București, 2008.
- Gadamer, H.-G., *Actualitatea frumosului*, traducere de Val Panaitescu, Polirom, Iași, 2000.
- Groys, Boris, *Despre nou. Eseu de economie culturală*, traducere de Aurel Codoban, cuvânt înainte de Vasile Ernu, Idea Design & Print, Cluj, 2003.
- Groys, Boris, *Stalin – opera de artă totală*, trad. Eugenia Bojoga și George State, Idea Design&Print, Cluj, 2007.

- Groys, Boris, *Topologia aurei și alte eseuri*, traducere de Aurel Codoban, Lorin Ghiman și George State, Idea Design & Print, Cluj, 2007.
- Guy, Josephine, *The British Avant-Garde*, Harvester Wheatsleaf, New-York – London – Toronto, 1991.
- Habermas, Jürgen, *Discursul filosofic al modernității*, trad. Gilbert Lepădatu, All, București, 2000.
- Habermas, Jürgen, *Etica discursului și problema adevărului*, trad. Mădălin Roșioru, Art, București, 2008.
- Habermas, Jürgen, *Sfera publică și transformarea ei structurală*, trad. Janina Ianoși, comuncare.ro, București, 2005.
- Heidegger, Martin, *Despre miza gândirii*, trad. Cătălin Cioabă, Gabriel Cercel și Gilbert Lepădatu, Humanitas, București, 2007.
- Heidegger, Martin, *Ființă și timp*, trad. Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Humanitas, București, 2003.
- Heidegger, Martin, *Originea operei de artă*, trad. Thomas Kleininger și Gabriel Liiceanu, Humanitas, București, 1995.
- Ionescu, Cornel Mihai, *Generația lui Neptun, Grupul '63*, Editura Pentru Literatură Universală, București, 1967.
- Jameson, Frederic, *Postmodernism, Or the Cultural Logic of Late Capitalism*, Verso, London, 1991.
- Kant, Immanuel, *Critica facultății de judecare*, trad. Rodica Croitoru, All, București, 2007.
- Kant, Immanuel, *Critica rațiunii pure*, trad. Nicolae Bagdasar, Iri, București, 1998.
- Kolakowski, Leszek, *Modernitatea sub un neobosit colimator*, trad. Mihnea Gafița, Curtea Veche, București, 2007.
- Lovinescu, E., “Mutația valorilor estetice”, *Scrieri*, vol. 5, Minerva, București, 1973.
- Lyotard, J.-F., *Condiția postmodernă. Raport asupra cunoașterii*, traducere și cuvânt înainte de Ciprian Mihali, Idea Design & Print, Cluj, 2003.
- Marchart, Oliver, *Hegemonia în câmpul artei*, trad. Maria-Magdalena Anghelescu, ed. Idea Design&Print, Cluj, 2009.
- Marcuse, Herbert, *Scrieri filosofice*, trad. Ion Herdan, Politică, București, 1977.
- Marinetti, Filippo Tommaso, *Manifestele futurismului*, traducere, introducere și note de Emilia David Drogoreanu, Art, București, 2009.
- Marino, Adrian, *Dicționar de idei literare*, Eminescu, București, 1973.
- Marx, William, *Rămas-bun literaturii. Istoria unei devalorizări: secolele XVIII-XX*, trad. Liliana Dragomir, Ana Stan, Carmen Habără, Diana Coman, Alexandra Gheorghe, coord. Alexandru Matei, pref. Alexandru Matei, ed. România Press, București, 2008.
- McLuhan, Marshall, *Texte esențiale*, trad. Mihai Moroiu, Nemira, București, 2006.
- Mincu, Marin, *Avangarda literară românească*, Minerva, București, 1983; Pontica, Constanța, 2006.
- Mincu, Marin, *Eseu despre textul poetic, II*, Cartea Românească, București, 1986.
- Mincu, Marin, *Experimentalismul poetic românesc*, Paralela 45, Pitești, 2006.
- Mincu, Marin, *O panoramă critică a poeziei românești din secolul al XX-lea*, Pontica, Constanța, 2007.
- Nietzsche, Friedrich, *A doua considerație inoportună*, trad., pref., cronologie și indice de Amelia Pavel, Ararat, 1994.

- Până, Sașa, *Antologia literaturii române de avangardă*, pref. Matei Călinescu, EPL, 1969.
- Pop, Ion, *Avangarda în literatura română*, Minerva, București, 1990.
- Raymond, Marcel, *De la Baudelaire la suprarealism*, Univers, 1970.
- Richter, Hans, *Dada. Art and anti Art*, translated from the German by David Britt, Thames and Hudson Ltd., London, 1965, 1997, reprinted 2007.
- Sandqvist, Tom, *Dada-est. Români de la Cabaret Voltaire*, traducere de Cristina Deutsch, Institutul Cultural Român, București, 2010.
- Spiridon, Monica, Lefter, Ion Bogdan, Crăciun, Gheorghe, *Experimentul literar românesc postbelic*, Paralela 45, Pitești, 1998.
- Tănase, Stelian (coord.), *Avangarda românească în arhivele Siguranței*, Polirom, Iași, 2008.
- Taylor, Charles, *Etica autenticității*, trad. Alex Moldovan, postf. Radu Neculau, Idea Design&Print, Cluj, 2006.
- The Writings of Marcel Duchamp*, edited by Michel Sanouillet and Elmer Peterson, Da Capo Press, New York, 1989.
- Vattimo, Gianni, *Dincolo de subiect*, trad. Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 1994.
- Vattimo, Gianni, Pier Aldo Rovatti (coord.), *Gândirea slabă*, trad. Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 1998.
- Vattimo, Gianni, *Sfârșitul modernității*, trad. Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 1993.
- Vattimo, Gianni, *Societatea transparentă*, trad. Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 1995.
- Vattimo, Gianni, *Subiectul și masca*, trad. Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 2001.
- Veblen, Thorstein, *Teoria clasei de lux*, traducere de Smaranda Nistor, Publica, București, 2009.
- Vianu, Tudor, *Figuri și forme literare*, Casa Școalelor, București, 1946.
- Warhol, Andy, *The Philosophy of Andy Warhol*, Penguin Classics, London, 2007.